

Wyrok z dnia 15 grudnia 2008 r.

II PK 98/08

Sąd Najwyższy nie orzeka o zwrocie spełnionego świadczenia (art. 415 k.p.c.) w razie uchylecia wyroków i przekazania sprawy innemu organowi na podstawie art. 464 § 1 i art. 398¹⁵ § 1 k.p.c.

Przewodniczący SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec, Sędziowie SN:
Zbigniew Korzeniowski, Jerzy Kwaśniewski (sprawozdawca).

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 15 grudnia 2008 r. sprawy z powództwa Włodzimierza G. przeciwko Skarbowi Państwa - Wojewódzkiemu Sztabowi Wojskowemu w P. o zapłatę, na skutek skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 14 grudnia 2007 r. [...]

- 1) u c h y l i ł zaskarżony wyrok oraz poprzedzający go wyrok Sądu Rejonowego w Poznaniu z dnia 29 października 2007 r. [...];
- 2) zniósł postępowanie przed Sądami pierwszej i drugiej instancji;
- 3) przekazał sprawę Wojewódzkiemu Sztabowi Wojskowemu w P. do rozpoznania;
- 4) odrzucił wniosek skarżącego o nakazanie powodowi zwrotu spełnionego na jego rzecz świadczenia,
- 5) zasądził od Włodzimierza G. na rzecz Skarbu Państwa reprezentowanego przez Wojewódzki Sztab Wojskowy w P. zastępowanego przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa 900 (dziewięćset) zł tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.

U z a s a d n i e n i e

Wyrokiem z dnia 29 października 2007 r. Sąd Rejonowy-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Poznaniu zasądził od pozwanego Skarbu Państwa - Wojewódzkiego Sztabu Wojskowego w P. na rzecz powoda Włodzimierza G. kwotę 20.499,23

zł tytułem skapitalizowanych odsetek od wypłaconych powodowi nieterminowo należności wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 11 września 2007 r.

Sąd Rejonowy ustalił, że decyzją z dnia 26 listopada 2002 r. dowódca P. Okręgu Wojskowego wypowiedział powodowi ze skutkiem na dzień 30 listopada 2003 r. stosunek służbowy zawodowej służby wojskowej z uwagi na likwidację zajmowanego stanowiska i odmowę przyjęcia niższego stanowiska służbowego. W dniu zwolnienia ze służby powodowi wypłacono ekwiwalent za niewykorzystany urlop wypoczynkowy (2.608,90 zł brutto) i odprawę wojskową (10.286,52 zł brutto). Po ustaniu stosunku służbowego powód pobierał w okresie od 1 grudnia 2003 r. do 31 maja 2006 r. emeryturę wojskową. Na skutek wystąpienia Włodzimierza G., decyzją z dnia 25 kwietnia 2006 r., Dowódca Wojsk Lądowych stwierdził nieważność decyzji Dowódcy P. Okręgu Wojskowego z dnia 26 listopada 2002 r. wypowiedzianej powodowi stosunek służbowy zawodowej służby wojskowej, jako wydanej z rażącym naruszeniem prawa. Uposażenie powoda za okres od dnia 1 grudnia 2003 r., czyli zwolnienia ze służby do 31 maja 2006 r., czyli powrotu do służby, wynosi łącznie 70.308,19 zł brutto. Wypłacono powodowi także uposażenie pomniejszone o równowartość wypłaconej mu odprawy oraz ekwiwalentu za urlop. Powód nie wyrażał zgody na to potrącenie. Odsetki ustawowe od uposażenia powoda należnego za poszczególne miesiące w okresie od grudnia 2003 r. do maja 2006 r., od ich wymagalności do 11 września 2007 r. wynoszą łącznie 20.499,23 zł.

Sąd Rejonowy uznał, że unieważnienie decyzji z dnia 26 listopada 2002 r. wywołało skutek *ex tunc*, co oznacza, że sytuację prawną powoda należy traktować tak, jakby nie wypowiedziano mu stosunku służbowego zawodowej służby wojskowej. W rezultacie powód nabywał uprawnienia do wszystkich świadczeń wynikających z pozostawania w tej służbie - w terminach i na zasadach jak miałyby to miejsce, gdyby służbę rzeczywiście pełnił. Skoro należne powodowi świadczenia stawały się wymagalne od dnia następnego po dniu stanowiącym termin ich płatności, to wypłacenie ich wszystkich łącznie dopiero w dniu zwolnienia powoda ze służby stanowiło spełnienie świadczeń po terminie ich wymagalności. Kwestię odsetek w razie zwłoki w wypłacie uposażenia i innych należności, o których stanowi art. 73 ustawy o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych reguluje art. 75 ust. 3 tej ustawy, natomiast w odniesieniu do nagród rocznych - art. 481 § 1 k.c. Powołując się na pogląd wyrażony w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 26 stycznia 2006 r., III PZP 1/05 (OSNP 2006 nr 15-16, poz. 227), Sąd Rejonowy wskazał, że do świadczeń należnych funk-

cjonariuszowi służb mundurowych znajdują zastosowanie przepisy prawa cywilnego dotyczące niewykonania zobowiązań pieniężnych w zakresie uprawnienia do odsetek w wysokości ustawowej. Przepis art. 75 ust. 3 ustawy o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych stanowi o zwłoce dłużnika, a zatem o opóźnieniu zawinionym. Wydanie decyzji administracyjnej dotkniętej wadą nieważności jest okolicznością zawinioną przez podmiot decyzję tę wydający, za którą strona pozwana ponosi odpowiedzialność. Natomiast wypłacenie powodowi za ten sam okres zarówno uposażenia przysługującego przez okres roku po zwolnieniu ze służby, a następnie świadczenia emerytalnego, nastąpiło na podstawach prawnych odmiennych od podstawy wypłaty uposażenia za okres pełnienia służby. Ponadto emerytura została wypłacona przez Wojskowe Biuro Emerytalne, a więc inną niż strona pozwana jednostkę organizacyjną.

Wyrokiem z dnia 14 grudnia 2007 r. Sąd Okręgowy w Poznaniu oddalił apelację strony pozwanej od wyroku Sądu Rejonowego podzielającego podstawę faktyczną oraz jego ocenę prawną.

Powyższy wyrok został zaskarżony przez stronę pozwaną reprezentowaną przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa.

W skardze kasacyjnej opartej na obydwu podstawach (art. 398³ § 1 k.p.c.) zarzucono: 1) naruszenie przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na wynik sprawy: a) art. 379 pkt 1 k.p.c. w związku z art. 2 § 3 k.p.c., art. 8 ust. 1 i art. 75 ust. 3 ustawy z dnia 11 września 2003 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych (Dz.U. Nr 179, poz. 1750 ze zm.) oraz art. 9 ust. 3a i ust. 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1974 r. o uposażeniu żołnierzy niezawodowych (jednolity tekst: Dz.U. z 2002 r. Nr 76, poz. 693 ze zm.), przez rozpoznanie sprawy, pomimo że droga sądowa była niedopuszczalna, co przesądza o nieważności postępowania; b) art. 464 § 1 k.p.c. w związku z art. 2 § 3 k.p.c., art. 8 ust. 1 i art. 75 ust. 3 ustawy z dnia 11 września 2003 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych oraz z art. 9 ust. 3a i ust. 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1974 r. o uposażeniu żołnierzy niezawodowych, przez brak postanowienia o przekazaniu sprawy do Wojewódzkiego Sztabu Wojskowego w Poznaniu w celu wydania decyzji administracyjnej w niniejszej sprawie; c) art. 378 § 1 k.p.c. w związku z art. 379 pkt 4 k.p.c. w związku z art. 476 § 1 k.p.c. i art. 47 § 3 k.p.c., przez nieuchylenie wyroku Sądu pierwszej instancji, pomimo że zachodziła nieważność postępowania z uwagi na rozpoznanie sprawy, która nie jest sprawą pracowniczą, w składzie z udziałem ławników - sprzecznym z przepisami prawa; 2) naruszenie prawa

materialnego, to jest: - art. 3 ust. 1 i art. 7 ust. 1 ustawy o uposażeniu żołnierzy niezawodowych oraz art. 72 ust. 2 i art. 81 ust. 1 ustawy o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych, przez błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że należne jest uposażenie za okres, w którym żołnierz zawodowy nie pełnił służby, i w konsekwencji naruszenie art. 7 ust. 1 ustawy o uposażeniu żołnierzy niezawodowych oraz art. 81 ust. 1 ustawy o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych, przez niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu, że termin zapłaty poszczególnych miesięcznych uposażeń następował na początku kolejnych miesięcy pozostawania w stosunku służbowym; - art. 75 ust. 3 ustawy o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych oraz art. 9 ust. 3a ustawy o uposażeniu żołnierzy niezawodowych, przez błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że należne są odsetki ustawowe od świadczenia niewymagalnego, tj. takiego którego wypłaty nie można się było domagać tak w postępowaniu sądowym, jak i administracyjnym, i w konsekwencji naruszenia art. 81 ust. 1 ustawy o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych oraz art. 7 ust. 1 ustawy o uposażeniu żołnierzy niezawodowych, przez ich zastosowanie; - art. 75 ust. 3 ustawy o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych oraz art. 9 ust. 3a ustawy o uposażeniu żołnierzy niezawodowych, przez niewłaściwe zastosowanie polegające na zastosowaniu i uznaniu, że w sytuacji, gdy ostateczna decyzja administracyjna w sprawie wypowiedzenia stosunku służbowego funkcjonowała w obrocie prawnym, organ wojskowy pozostawał w zwłoce w zakresie obowiązku wypłaty uposażenia powodowi; - art. 5 k.c. w związku z art. 75 ust. 3 ustawy o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych i art. 9 ust. 3a ustawy o uposażeniu żołnierzy niezawodowych, przez ich niezastosowanie i nieuwzględnienie, że żądanie przez powoda, który otrzymał niemal podwójną wartość uposażenia, odsetek za nieterminowo wypłacone uposażenie, stanowi nadużycie prawa podmiotowego i tym samym powinno zostać oddalone.

Wskazując na powyższe zarzuty skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku oraz poprzedzającego go wyroku Sądu pierwszej instancji i przekazanie sprawy do rozpatrzenia przez Wojewódzki Sztab Wojskowy w Poznaniu na drodze administracyjnej, ewentualnie o uchylenie w całości zaskarżonego wyroku oraz wyroku Sądu pierwszej instancji, ewentualnie o zmianę zaskarżonego wyroku przez oddalenie powództwa, a także - co do każdego z wniosków - o zasądzenie kosztów postępowania według norm przepisanych.

W uzasadnieniu podstaw kasacji podniesiono, że nie budzi wątpliwości, iż sprawy o odsetki są sprawami cywilnymi, jednakże stosownie do art. 8 ust. 1 ustawy

o służbie żołnierzy zawodowych oraz art. 9 ust. 4 ustawy o uposażeniu żołnierzy niezawodowych droga sądowa w tych sprawach została wyłączona (art. 2 § 3 k.p.c.). W obu ustawach kwestia odsetek została unormowana wprost, a tym samym stanowi sprawę, „o której mowa w ustawie” i w rezultacie powinna zostać załatwiona decyzją właściwego organu wojskowego. Skarżący powołał się w tym zakresie również na uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 29 listopada 2007 r., III CZP 106/07.

Ponadto, „w przypadku przekazania sprawy do rozpoznania na drodze administracyjnej lub wydania wyroku reformatoryjnego”, skarga kasacyjna zawiera wniosek - z powołaniem jako jego podstawy art. 398¹³ zdanie 2 k.p.c. w związku z art. 415 k.p.c. lub art. 398¹⁶ § 2 k.p.c. w związku z art. 415 k.p.c. - o nakazanie powodowi zwrotu spełnionego na jego rzecz świadczenia w wysokości 21.332,40 zł.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wynikające z rozpatrywanej skargi zasadnicze zagadnienie prawne dotyczy dopuszczalności drogi sądowej w rozumieniu art. 199 § 1 k.p.c. w sprawie, w której przedmiotem jest roszczenie żołnierza zawodowego o wypłatę odsetek ustawowych. Takie samo zagadnienie prawne zostało już poprzednio przez Sąd Najwyższy rozpoznane w sprawach o przedmiocie podobnym do przedmiotu sprawy niniejszej - wyrokiem z dnia 2 lipca 2008 r., II PK 10/08 oraz wyrokiem z dnia 25 września 2008 r., II PK 55/08 (także w sprawie II PK 8/08, OSNP 2009, nr 23-24, poz. 306). W każdej z tych spraw Sąd Najwyższy stwierdził, że w sprawie o odsetki należne żołnierzowi zawodowemu na podstawie art. 9 ust. 3a ustawy z 17 grudnia 1974 r. o uposażeniu żołnierzy niezawodowych, a od 1 lipca 2004 r. - na podstawie art. 75 ust. 3 ustawy o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych, niedopuszczalna jest droga sądowa przed sądem powszechnym. W konsekwencji ustalonego - jak wyżej - stanu prawnego Sąd Najwyższy uchylił wydane w powyższych sprawach wyroki sądów powszechnych, w pierwszej i drugiej instancji i przekazał sprawę do rozpoznania w postępowaniu administracyjnym właściwym do tego Wojewódzkim Sztabom Wojskowym.

Wobec tego, że Sąd Najwyższy w składzie rozpoznającym sprawę niniejszą podziela przesłanki, pogląd prawny i konsekwencję rozstrzygniętego już zagadnienia prawnego w orzecznictwie Sądu Najwyższego, przedstawienie stanowiska w tym zakresie można ograniczyć do podkreślenia kwestii najistotniejszych.

W związku z powoływaniem się w podstawie prawnej wyroku Sądu pierwszej instancji, podzielonej przez Sąd drugiej instancji na uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 26 stycznia 2006 r. III PZP 1/05 (OSNP 2006 nr 15-16, poz. 227), trzeba zauważyć, że uchwała ta rozstrzyga tylko o podstawie prawnej i cywilnoprawnym charakterze roszczenia odsetkowego.

Od 1 lipca 1999 r. prawo żołnierza zawodowego do odsetek od zaległego uposażenia i innych należności pieniężnych zostało określone w art. 9 ust. 3a ustawy z dnia 17 grudnia 1974 r. o uposażeniu żołnierzy (jednolity tekst: Dz.U. z 2002 r. Nr 76, poz. 693 ze zm., zwanej od dnia 1 lipca 2004 r. „ustawą o uposażeniu żołnierzy niezawodowych”), wprowadzonym ustawą z dnia 7 maja 1999 r. o zmianie ustawy o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej oraz o zmianie ustawy o uposażeniu żołnierzy (Dz.U. Nr 50, poz. 500). Zgodnie z tym przepisem, w razie zwłoki w wypłacie uposażenia i innych należności pieniężnych żołnierzowi przysługują odsetki ustawowe. W myśl art. 9 ust. 4 ustawy o uposażeniu żołnierzy, znajdującym w sprawie zastosowanie do dnia 30 czerwca 2004 r., od decyzji wydanych przez organy wojskowe w sprawach określonych w ust. 1 (stanowiącym, że roszczenia z tytułu prawa do uposażenia i innych należności pieniężnych ulegają przedawnieniu z upływem trzech lat od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne), żołnierz może wnieść, w terminie siedmiu dni od daty doręczenia mu decyzji, odwołanie do organu wojskowego wyższego stopnia na zasadach określonych w Kodeksie postępowania administracyjnego, a także skargę do sądu administracyjnego. Oznacza to, że ze wskazaną datą ustanowiono prawo do domagania się przez żołnierza zawodowego niewypłaconego w terminie uposażenia oraz innych należności pieniężnych wraz z odsetkami, przy czym zarówno dla dochodzenia należności głównej jak i ubocznej przewidziano ten sam tryb postępowania administracyjnego. Z dniem 1 lipca 2004 r. weszła w życie ustawa z dnia 11 września 2003 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych. W myśl art. 75 ust. 3 tej ustawy, w razie zwłoki w wypłacie uposażenia i innych należności, o których mowa w art. 73, żołnierzowi zawodowemu przysługują odsetki ustawowe od dnia, w którym uposażenie lub inna należność pieniężna stały się wymagalne. Przepis art. 73 ustawy za inne należności pieniężne uznaje między innymi dodatkowe uposażenie roczne, które zastąpiło dotychczasowe nagrody roczne (ust. 1 pkt 2) oraz należności związane ze zwolnieniem z zawodowej służby wojskowej (ust. 1 pkt 9). Zgodnie z art. 8 ust. 1, od decyzji wydanych przez właściwe organy w sprawach określonych w ustawie żołnierz zawodowy może

wnieść odwołanie do organu wyższego stopnia, na zasadach określonych w ustawie - Kodeks postępowania administracyjnego (jednolity tekst: Dz.U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071 ze zm.) i - z zastrzeżeniem ust. 2 - skargę do właściwego sądu administracyjnego, na zasadach określonych w ustawie z dnia 30 sierpnia 2002 r. - Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz.U. Nr 153, poz. 1270 ze zm.).

Kwestię właściwości w sprawach określonych w rozdziale 5 ustawy zatytułowanym „uposażenie i inne należności pieniężne żołnierzy zawodowych” określa art. 104, przekazując je do kompetencji wymienionych w tym przepisie właściwych organów wojskowych. Przytoczonych uregulowań nie można interpretować w ten sposób, że właściwość organów wojskowych ograniczona została do przypadków, w których przepisy ustawy wyraźnie przewidują wydanie decyzji. Ich analiza prowadzi do wniosku, że właściwość organów wojskowych obejmuje unormowane w ustawie i wynikające ze stosunku służbowego żołnierza zawodowego sprawy, rozumiane jako roszczenia wywodzone z praw ustanowionych w przepisach ustawy. W sprawach tych żołnierz zawodowy może wnieść od decyzji organu wojskowego skargę do sądu administracyjnego, z wyłączeniem jedynie spraw wymienionych wyczerpująco w art. 8 ust. 2 ustawy. Zatem zarówno roszczenia z tytułu prawa do uposażenia i innych należności pieniężnych jak i z tytułu odsetek należą do kompetencji właściwego organu wojskowego, który zobowiązany jest do wydania w tym przedmiocie stosownej decyzji. Decyzja ta podlega z kolei zaskarżeniu w trybie określonym w art. 8 ust. 1 ustawy. Podobna interpretacja została zaprezentowana w uchwale składu siedmiu sędziów Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 10 kwietnia 2006 r., I OPS 3/06 (ONSA/WSA 2006 nr 3, poz. 69), w uzasadnieniu której podkreślono, że wynikające ze stosunku służbowego żołnierza zawodowego sprawy o uposażenie są sprawami, w których żołnierz zawodowy może wnieść skargę do właściwego sądu administracyjnego (art. 8 ust. 1 ustawy). Pogląd ten jest również zbieżny z zaprezentowanym w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 29 listopada 2007 r., III CZP 106/07 (Lex nr 319935), w której stwierdzono, że roszczenia żołnierzy zawodowych o wypłatę odsetek należnych na podstawie wymienionych wyżej przepisów, podlegają rozpoznaniu w postępowaniu administracyjnym. Zgodzić się również należy z wyrażonym w tej uchwale poglądem, że wyłączenie sporów tego rodzaju spod kompetencji sądów powszechnych nie uniemożliwi skutecznego dochodzenia przez uprawnionych przysługujących im praw, skoro sprawy te zostały poddane mocą przepisu

szczególnego kontroli sądowej realizowanej przez sądy administracyjne (art. 2 k.p.c.).

Konsekwentnie do zasadności podstawy skargi kasacyjnej zarzucającej rozpoznanie sprawy przez Sądy obu instancji pomimo niedopuszczalności drogi sądowej, podlegał uwzględnieniu - na podstawie art. 398¹⁹ zdanie pierwsze w związku z art. 391 § 1 zdanie pierwsze k.p.c. - wniosek skargi o uchylenie wyroków Sądów pierwszej i drugiej instancji i przekazanie sprawy do rozpoznania Wojewódzkiemu Sztabowi Wojskowemu w P. Ponadto, mając na uwadze, że postępowanie sądowe było dotknięte nieważnością z powodu niedopuszczalności drogi sądowej (art. 379 pkt 1 k.p.c.), na podstawie art. 386 § 2 k.p.c. podlegającym odpowiedniemu zastosowaniu (art. 398²¹ k.p.c.), należało znieść całe dotknięte nieważnością postępowanie sądowe.

Nie podlegał natomiast merytorycznemu rozpoznaniu zawarty w skardze kasacyjnej wniosek o nakazanie powodowi zwrotu spełnionego na jego rzecz świadczenia. Jeżeli bowiem - jak to wyżej wyjaśniono - sprawa dotycząca jej przedmiotu związanego z roszczeniem żołnierza zawodowego o odsetki ustawowe podlega rozpoznaniu w postępowaniu administracyjnym, to także w tym postępowaniu należy rozstrzygać o roszczeniach ściśle związanych z przedmiotem sprawy (zwrocie świadczenia spełnionego na poczet dochodzonego roszczenia). Najogólniej te kwestię wyjaśniając można wskazać na połączenie wniosku o zwrot spełnionego świadczenia z kwestionowaniem zasadności roszczenia, które tym świadczeniem zostało zaspokojone, jak twierdzi strona pozwana - bezpodstawnie. W tej sytuacji nie można byłoby rozpatrzyć wniosku o zwrot spełnionego świadczenia w zupełnym oderwaniu od rozpoznania zasadności dochodzonego w sprawie roszczenia, co - o czym była już mowa - nie należy do drogi sądowej.

Nie ma racji skarżący powołując jako podstawę swego wniosku art. 398¹⁶ k.p.c., gdyż przepis ten nie odnosi się do sytuacji procesowej sprawy niniejszej. Według tego przepisu zastosowanie art. 415 k.p.c. następuje w sytuacji, gdy Sąd Najwyższy uwzględniając materialnoprawną podstawę skargi kasacyjnej uchyla zaskarżony wyrok i orzeka co do istoty sprawy. Uwzględniony zasadniczy wniosek skargi o uchylenie wyroków i przekazanie sprawy do rozpoznania właściwemu organowi administracyjnemu w żaden sposób nie ma charakteru orzeczenia co do istoty sprawy.

Jeżeli natomiast chodzi o drugą ze wskazanych w skardze podstaw wniosku o nakazanie zwrotu spełnionego świadczenia (art. 398¹⁹ k.p.c.), to trzeba zauważyć, że

określone w tym przepisie odpowiednie stosowanie art. 415 k.p.c. dotyczy takiego orzeczenia, którym Sąd Najwyższy uchyla wydane w sprawie wyroki oraz odrzuca pozew lub umarza postępowanie. Chodzi tu o takie sytuacje procesowe (odrzućenie pozwu, umorzenie postępowania), które definitywnie kończą postępowanie w danej sprawie. Tymczasem w rozpoznawanej sprawie, na podstawie art. 464 § 1 k.p.c., nie miało miejsca odrzućenie pozwu (ani umorzenie postępowanie) ale przekazanie sprawy do rozpoznania przez właściwy do tego organ. Postępowanie w sprawie nie zostało zakończone na skutek orzeczenia Sądu Najwyższego. Stosownie bowiem do art. 464 § 2 k.p.c. roszczenie procesowe (wniesienie do sądu pozwu) „wywołuje skutki jakie ustawa wiąże z wytoczeniem powództwa”. Wniesienie do sądu pozwu uzyskało znaczenie prawnoprocesowe wniesienia odpowiedniego wniosku do właściwego organu. Nie ma podstaw do stosowania art. 415 k.p.c. (art. 398¹⁹ zdanie drugie) do orzeczenia przez Sąd Najwyższy o przekazaniu sprawy do rozpoznania w postępowaniu administracyjnym.

=====